

JAWS® för Windows®

Snabbstart guide

Freedom Scientific, Inc.
Mars 2010

Part # 440458-001 Rev B

PUBLISERAD AV
Freedom Scientific
11800 31st Court North
St. Petersburg, Florida 33716-1805
USA
<http://www.FreedomScientific.com>

Informationen i detta dokument kan ändras utan notering. Ingen del i detta dokument får kopieras eller föras vidare i någon form, elektroniskt eller mekaniskt, av någon anledning, utan skriftligt tillstånd från Freedom Scientific.

Copyright © 2010 Freedom Scientific, alla rättigheter reserverade.

JAWS är ett registrerat varumärke från Freedom Scientific i USA och andra länder. Microsoft, Windows 7, Windows Vista, Windows XP och Windows Server är registrerade varumärken från Microsoft Corporation i USA och/eller i andra länder.

Vad finns i paketet?

Följande saker finns i ditt JAWS-paket. Om du upptäcker skadade eller saknade saker, kontakta din återförsäljare.

- JAWS® för Windows® och MAGic® förstoringsprogram DVD med RealSpeak™ Solo Direct talsynteser, FSReader, Freedom Scientific's gratis DAISY-läsare och grundläggande träningsmaterial i DAISY-format
- Licens-CD
- Snabbstartsguide

Innehållsförteckning

Välkommen till JAWS för Windows	1
Format	1
Systemkrav	2
Installera JAWS	4
Aktivera JAWS	5
Dongle Licens	6
Nätverkslicens för JAWS	7
Köra JAWS Startguide	7
Installera RealSpeak Solo Direkt Talsynteser	7
FSReader och träningsmaterial	7
Installera Utbildningsmaterial vid installation av JAWS (Engelsk)	8
Installera Utbildningsmaterial senare	8
Starta och använda FS Reader	9
Starta JAWS för första gången	10
Starta JAWS manuellt	10
Starta JAWS automatiskt	10
Automatiskt starta JAWS i Windows XP	12
Hjälp	13
JAWS Utbildningsmaterial (Engelsk)	13
Snabbmanual på kort	13
JAWS Hjälpssystem	14

Tangenter som ger hjälp var du än är	14
Webbsida	15
Nästa steg	16
Nybörjare börjar här	16
Läsa skärmbilder och dokument	16
Fler läskommandon	18
Arbeta med dialogrutor	18
Komma igång med Internet	18
Läsa och flytta genom webbsidor	19
Snabb och enkel navigering	19
Visa listor med information	20
Fylla i formulär	20
Platsmärken	21
Kommandon	22
Internet Explorer Kommandon	22
Allmänna	22
Flikhantering snabbkommandon	23
NAVIGERINGSTANGENTER	24
Formulär	26
Tabeller	27
Platsmärken	27
Frames	28
Element	28
Desktop Kommandon	29

För att läsa text	29
Informativa	30
För markörer och mus	31
I Dialogrutor.....	31
För Hjäl.....	32
Diverse	32
För Frames.....	33
För JAWS Tandem.....	33
För Sökaren	33
Laptop Kommandon	34
För att läsa text	34
Informativa	35
För markörer och mus	36
I Dialogrutor.....	36
För Hjäl.....	37
Diverse	37
För Frames.....	38
För JAWS Tandem.....	38
För Sökaren	38
Windows Kommandon.....	39
Allmänna	39
För Windows och Menyer	39
I Dialogrutor.....	40
För att läsa text	40

För redigering av text	41
För Windows Utforskaren.....	41

Välkommen till JAWS för Windows

Freedom Scientific har utvecklat en hel uppsättning av skärmläsare och förstoringsprogram, anteckningshjälpmedel, punktdisplayer och andra hjälpmedel för blinda och synskadade datoranvändare. Med våra produkter, kan användare få tillgång till en hel värld av information, utbildning och jobbrelaterade program för att söka på Internet, läsa och skriva e-postmeddelande, arbeta med kalkylark eller få tillgång till informationen i en databas. Vår programvara väljs av blinda och synskadade människor runt om i världen.

Freedom Scientific är bland annat ledande på program utvecklade av blinda för blinda användare. Många av våra utvecklare, personal för teknisk support och säljare använder själv våra produkter. Vi är fast beslutade om att förbli i frontlinjen för tillgänglighetsteknik, för både vår egen utveckling och utvecklingen av individerna med synskador.

JAWS erbjuder en mångsidig skärmläsarfunktion för Windows som ger en stor möjlighet till anpassning genom kraftfulla verktygsprogram.

Format

Om ett kommando kräver att du trycker på tangentbordet, skrivs tangenten som en stor bokstav i fetstil. Om kommandot kräver att du trycker flera tangenter, skrivs alla tangenter i kombinationen med ett plus (+) mellan. Till exempel, Tangenten **ALT+F** kräver att du håller nere **ALT** och trycker på **F**. Det kan också förekomma sekvenser av tangenter. **ALT+F, O** betyder att du ska trycka **ALT** och **F** samtidigt, släppa dem, och sedan trycka ett **O**.

Systemkrav

För att använda JAWS för Windows, behöver du en persondator med följande:

- JAWS 64-bit Pro kan användas med alla 64-bitars versioner av Windows® 7, Windows Vista® och Windows Server® 2008.
- JAWS 32-bitars Pro-licens kan användas med följande 32-bitars system: alla 32-bitarsversioner av Windows 7, Windows Vista, Windows XP Professional, Windows XP Home, Windows XP Media Center Edition, Windows Server 2008 och Windows Server 2003.
- JAWS 64-bitars Standardlicens kan användas med 64-bitarsversioner av Windows 7 Home Premium, Windows Vista Home Premium och Windows Vista Home Basic.
- JAWS 32-bitars Standardlicens kan användas med 32-bitarsversioner av Windows 7 Home Premium, Windows Vista Home Premium, Windows Vista Home Basic och Windows XP Home.

OBS: Även om JAWS stöder operativsystemet Windows XP Media Center Edition, är stödet för Media Center-program begränsat till de områden där Microsoft Active Accessibility® kan visa relevant information.

- En processor som klarar kraven för operativsystemet och de andra program du vill använda tillsammans med JAWS.
- Tillräckligt med minne för att köra operativsystemet och de program du vill använda med JAWS. Ytterligare minne kommer att förbättra prestandan när JAWS körs.
- JAWS kräver mindre än 200 MB ledigt utrymme på hårddisken för program och inställningsfiler. Ytterligare plats krävs för JAWS utbildningsmaterial, operativsystem, andra program och Windows swap-fil.

- Om du vill använda talsyntes eller använda utbildningsmaterial, behöver du ett ljudkort kompatibelt med den version av Windows som du använder. Om du väljer att inte använda Eloquence för JAWS, behöver du en annan talsyntes som fungerar med JAWS och/eller en punktdisplay.

OBS: Om du inte har ett ljudkort, kommer JAWS inte att ge talstöd under installationen.

- Ett bildskärmskort som klarar en skärmupplösning på minst 800x600 med 16 bitars färger (1024x768 upplösning med 32 bitars färger rekommenderas).

Installera JAWS

Installationsguiden installerar JAWS på din dator. Installationsguiden ger dig talstöd under installationen, och om du har en Focus eller PAC Mate™ punktdisplay kan du även läsa skärmen i punktskrift.

Obs: Du måste ha loggat in till Windows på ett konto med administratörsrättigheter.

För att installera JAWS på din dator, gör så här:

1. Sätt in din program DVD. När Freedom Scientifics dialogruta för installationen öppnas, tryck **ENTER** för att välja knappen JAWS skärmläsare. Tryck **ENTER** igen för att välja knappen Installera.
2. Du hör ett antal klickande ljud under tiden det talande installationsprogrammet startar. Detta tar ett antal minuter, så ha tålamod. Om du får en uppmaning att starta om din dator, gör det.
3. Efter Installationsguiden startats, får du en fråga om att acceptera licensavtalet för slutanvändare, och sedan att välja mellan en standard eller anpassad installation. Välj "Anpassad" om du vill välja en annan programmap, installera fjärrstyrningsklient eller lägga till en svensk talsyntes eller en punktdisplay.
4. Efter val av typ av installation, följ instruktionerna för att slutföra installationen. Under installationen, får du en fråga om du vill lägga till drivrutiner för ytterligare talsynteser och punktdisplayer. Om du väljer "Ja", följ instruktionerna du får för att välja den enhet du vill använda.
5. När installationen är klar, välj **SLUTFÖR** för att avsluta installationsguiden.

6. Om detta är en ny JAWS-installation, är nästa steg att slutföra aktiveringsprocessen. Annars öppnas JAWS Startguide. Använd den till att installera utbildningsmaterial och ställa in grundläggande JAWS-inställningar.

Aktivera JAWS

”Internet Licens Manager”, ILM, låter din aktivera JAWS via en Internetanslutning. Aktiveringsprocessen startas automatiskt när du startar JAWS.

OBS: Om du inte har en Internetanslutning, kan du aktivera JAWS via telefon, fax eller med assistans från en person du litar på och som har tillgång till Internet. För mer information om dessa alternativ, välj **Aktiverings-hjälp** när aktiveringsprocessen startar.

För att aktivera JAWS med hjälp av Internet, gör så här:

1. I dialogrutan Aktivering, välj Starta aktivering.
2. Läs meddelandet som visas och välj sedan Fortsätt. Sätt in Aktiverings CD:n i din CD-spelare och välj Aktivera med licens-CD. Du hittar din licens-CD i sidofickan till JAWS program-DVD. Om du inte har en Licens-CD, välj Mata in licensnummer manuellt.

OBS: Om du redan matat in din licens-CD, frågas du inte om det igen. Fortsätt till steg 3 i aktiveringen.

3. Tryck **TABB** tills du kommer till knappen Aktivera, och tryck sedan på **MELLANSLAG**.
4. Använd piltangenterna för att välja Nu, använd Internet (rekommenderas) och tryck sedan **ENTER**.
5. Om du använde din Licens-CD, kommer din 20-siffriga licensnyckel att automatiskt fyllas i skrifvältet Licensnummer. Om din licensnyckel inte visas, skriv in den själv i skrifvältet. Du hittar ditt licensnummer i svart- och punktskrift på JAWS DVD-fodral.

6. Tryck **ENTER** för att fortsätta. Du ombeds ansluta till Internet om du inte redan gjort detta. Du måste ansluta till Internet innan du fortsätter med aktiveringen.
7. Om du inte har registrerat JAWS, får du en uppmaning att göra detta. Att registrera JAWS ger dig tillgång till teknisk support. Välj Registrera nu och fyll i registreringsformuläret efter instruktionerna. Du kan välja att registrera senare, men du måste registrera nästa gång du aktiverar JAWS.
8. Efter du gjort din registrering, försöker Internet License Manager att aktivera JAWS. Denna process kan ta några minuter. När aktiveringen är slutförd, välj Avsluta.

Obs: Om Internet License Manager inte kan aktivera JAWS, kan du behöva ändra inställningarna på din brandvägg. Läs i Aktiveringshjälpen för mer information.

Dongle Licens

En dongle är en hårdvara som du kan ansluta till en dators parallell- eller USB-port (beroende på typ av dongle). JAWS är licensierat till att köra på den datorn så länge donglen är ansluten. Detta är användbart om du frekvent behöver använda JAWS på många olika datorer och inte vill aktivera programmet på var och en av dem.

När JAWS startar, kontrolleras först om en dongle är ansluten till datorn. Om den är ansluten, använder JAWS informationen för den licensen som finns på donglen för att licensiera JAWS. Om ingen dongle är ansluten, söker JAWS efter licensinformation lagrad på datorn. Du kan använda "Visa Dongleinformation" för att få information om licensen på en dongle som är ansluten till din dator. För att starta detta program, öppna Startmenyn och välj Program, JAWS, Verktyg, Visa Dongleinformation.

Donglar säljs separat eller som ett tillägg till JAWS. Om du vill köpa en, kontakta en återförsäljare för Freedom Scientific.

Nätverkslicens för JAWS

Om du har en fleranvändar-nätverkslicens, måste systemadministratören använda Licens-CD:n för att skapa en licensserver på en Windows-dator tillgänglig från alla klienter som ska använda JAWS. Administratören aktiverar sedan nätverkslicensen från den dator där licensservern installerats. Network Authorization Quick Start Guide, som finns på licens-CD:n, innehåller enkla instruktioner för att installera och konfigurera en licensserver, samt aktivera licensen.

Köra JAWS Startguide

JAWS startguide är ett användbart verktyg som låter dig ställa in vissa JAWS-inställningar för tal och punkt, användarnivå, uppstart och att installera utbildningsmaterial. Under en ny JAWS installation, dyker Startguiden upp efter du avslutat produktaktiveringen. Du kan även alltid starta den senare från JAWS Hjälpmeny genom att trycka **ALT+H** och välja Startguide.

Installera RealSpeak Solo Direkt Talsynteser

På program-DVD:n finns även talsynteserna RealSpeak Solo Direct. Den innehåller många röster på ett flertal språk. För att installera dessa röster, mata in DVD:n i datorns DVD-spelare. Följ sedan instruktionerna för att välja vilka röster du vill installera och slutför installationen.

Du kan även använda RealSpeak Solo Direkt sida för exempel och nedladdning på <http://www.freedomscientific.com/downloads/RealSpeak-Solo-Direct-Voices/RealSpeak-Solo-Direct-Downloads.asp>. På denna sida kan du lyssna på röstexempel, och om du vill ladda ner och installera rösten direkt från webbsidan.

FSReader och träningsmaterial

JAWS program-DVD innehåller grundläggande träningsmaterial i en digitalt dokumentformat som heter DAISY (Digital Accessible Information System). Du kan lyssna till eller läsa träningsmoduler genom att använda FS Reader (Freedom Scientifics DAISY-spelare) som automatiskt installeras med JAWS. Som standard installeras också minst en DAISY-bok (FSReadeGettingStarted).

Installera Utbildningsmaterial vid installation av JAWS (Engelsk)

Efter att du installerat JAWS från JAWS produkt-DVD, kommer JAWS startguide att starta och erbjuda dig att installera utbildningsmaterial, vilket består av två DAISYböcker (JAWS grundläggande träning och Whats's New). För att installera dessa böcker, välj kryssrutan Installera utbildningsmaterial, välj Nästa och följ de följande instruktionerna på skärmen.

Obs: Det finns en hel serie med utbildnings- och handledningsböcker i DAISY-format tillgängliga att ladda ner från Freedom Scientific. Använd funktionen för att söka uppdateringar, som beskrivs i nästa sektion, för att välja och ladda ner ytterligare DAISYböcker, eller besök webbsidan för "Training" på Freedom Scientifics hemsida.

Installera Utbildningsmaterial senare

Om du bestämmer dig för att inte installera utbildningsmaterial under den första installationen, kan du alltid använda Leta efter uppdateringar för att välja, ladda ner och installera utbildningsfiler senare. För att installera utbildningsmaterial, gör så här:

1. Tryck **INSERT+J** för att öppna JAWS programfönster.
2. Tryck **ALT+H** för att välja Hjälpmenyn och tryck **P** för att välja Leta efter uppdateringar.
3. JAWS letar efter och visar sedan en lista med DAISYböcker som är tillgängliga för nedladdning. Använd piltangenterna för att flytta genom listan, och tryck **MELLANSLAG** för att välja kryssrutan som hör till den bok du vill ladda ner och installera. Du kan välja knappen Detaljer för att se mer information om den markerade boken.
4. Välj knappen Installera för att hämta valda böcker.

5. När det är klart, öppnas en dialogruta som berättar att filer blivit installerade. Den berättar även vilka filer som installerats. Tryck **ENTER** för att stänga dialogrutan.

Öppna FSReader för att läsa dessa böcker.

Starta och använda FS Reader

Här beskrivs hur du startar FSReader och öppnar en DAISY-bok.

1. Gör något av följande:
  - Från JAWS dialogruta, tryck **ALT+H, T** eller
  - välj kortkommandot för FSReader på ditt skrivbord, och tryck sedan **ALT+F, O**. Du kommer till Öppnadiologen.
2. Välj en DAISY-bok i Öppnadiologen och välj knappen Öppna. Den valda boken öppnas i FSReader.
3. Tryck **Ctrl+P** för att börja läsa boken. Tryck **CTRL+P** igen för att pausa uppläsningen av boken. För att snabbhoppa framåt 5 sekunder, tryck **CTRL+PUNKT**. För att snabbspola bakåt 5 sekunder, tryck **CTRL+KOMMA**.

OBS: Så länge FSReader är igång, skiftar **CTRL+P** mellan att spela och att pausa. Om du vill skriva ut när FSReader är aktiv, måste du använda programmets utskriftskommando.

4. När du slutat att läsa en bok, tryck **ALT+A, Ö** för att öppna en annan DAISY bok, eller tryck **ALT+A, A** för att stänga och lämna FSReader.

Starta JAWS för första gången

Efter att du installerat JAWS, kan du ställa in den till att starta manuellt, eller att automatiskt starta när din dator startas. Att ställa in JAWS på att starta automatiskt när du startar Windows är användbar för de som har behov av tal- och/eller punktstöd direkt.

Starta JAWS manuellt

För att starta JAWS genom att använda dialogen Kör, gör så här:

1. Tryck **WINDOWS-tangenten+R** för att öppna dialogrutan Kör.
2. Skriv "JAWSX" (där X är versionsnumret som 11 eller 10) och tryck **ENTER**.

Obs: Efter att du installerat JAWS, läggs genvägar på ditt skrivbord och din startmeny. Dessa genvägar ger dig alternativa sätt att starta JAWS.

För att starta JAWS från skrivbordet, välj genvägen på skrivbordet och tryck **ENTER**.

För att starta JAWS via Startmenyn, tryck **WINDOWS-tangenten**, välj Program eller Alla program, öppna JAWS programgrupp, och välj JAWS genväg.

Starta JAWS automatiskt

OBS: Denna procedur gäller för Windows Vista eller senare. Om du använder Windows XP, läs *Starta JAWS automatiskt med Windows XP* på sida 12.

När du installerat JAWS, startar JAWS startguide. Sidan Kör JAWS Inställningar I guiden ger dig flera alternativ för att starta JAWS. Använd standardinställningarna på denna sida eftersom dessa innebär att JAWS alltid startas och körs innan och efter att Windows startas. Om dessa inställningar ändras och du senare vill återställa standardvärdet, gör så här för att JAWS ska starta automatiskt:

1. Starta JAWS manuellt som vi beskrivit tidigare, och tryck **INSERT+J** för att komma till JAWS programfönster.
2. Tryck **ALT+H** för att välja Hjälpmenyn, och sedan **G** för att starta JAWS StartGuide.
3. Välj **Nästa** tills sidan Kör JAWS Inställningar öppnas.

Obs: Om du har administratörsrättigheter finns fyra alternativ i guiden. Om du har ett normalt användarkonto finns bara valet **Starta JAWS efter inloggning för denna användare** i kombinationsrutan.

4. Gör något av följande:

För ett administratörskonto:

- Tryck **S** för att komma till kryssrutan Starta JAWS före inloggning och se till att det är kryssad. För att kryssa i kryssrutan, tryck **MELLANSLAG**.
- Tryck **TABB** och kontrollera att kryssrutan Starta JAWS efter inloggning för alla användare inte är kryssad.
- Tryck **TABB** och kontrollera att kryssrutan Starta JAWS efter inloggning för denna användare inte är kryssad.
- Tryck **TABB** och kontrollera att kryssrutan Kör JAWS från systemfältet inte är kryssad.

För ett normalt användarkonto:

- Kontrollera att kombinationsrutan Starta JAWS efter inloggning för denna användare är inställd till Alltid.

5. Välj **ENTER** för att fortsätta till nästa sida.
6. På den sista sidan av JAWS Startguide, välj **Slutför** för att acceptera ändringarna och stänga guiden.

Nästa gång du startar Windows, startar JAWS automatiskt och är ett av de program som blir klara först.

Automatiskt starta JAWS i Windows XP

När du installerat JAWS, startar JAWS startguide och på sidan Kör JAWS Inställningar, är kryssrutan Starta JAWS Automatiskt är kryssad. Använd standardinställningarna för att försäkra dig om att JAWS alltid startas och körs före och efter att Windows XP startas. Om du kryssar ur denna kryssruta och du senare vill återställa standardvärdet, gör så här för att JAWS ska starta automatiskt i Windows XP:

1. Starta JAWS manuellt som vi beskrivit tidigare, och tryck **INSERT+J** för att komma till JAWS programfönster.
2. Tryck **ALT+H** för att välja Hjälpmenyn, och sedan **G** för att starta JAWS StartGuide.
3. Välj **Nästa** tills sidan Kör JAWS Inställningar öppnas. Fokuset är på kryssrutan Starta JAWS automatiskt.
4. Tryck **MELLANSLAG** om kryssrutan inte är kryssad.
5. Välj **ENTER** för att fortsätta till nästa sida.
6. På den sista sidan av JAWS Startguide, välj **Slutför** för att acceptera ändringarna och stänga guiden.

Nästa gång du startar Windows XP, startar JAWS automatiskt och är ett av de program som blir klara först.

Freedom Scientific erbjuder flera vägar till hjälp med att använda JAWS. Med så många format, kan du alltid få hjälp på det sätt som passar dig bäst.

JAWS Utbildningsmaterial (Engelsk)

JAWS grundutbildning och Nyheter finns i DAISY-format på din JAWS program DVD. Du kan även ladda ner utbildningsmaterial genom att använda funktionen Automatisk Uppdatering. Du kan lyssna på och läsa utbildningsmodulerna genom att använda FSReader DAISY-spelare som följer med JAWS. För att starta FSReader, gå till Hjälpmenyn och välj Träning. För mer information om att använda FSReader, välj DAISY-boken "FSReaderGettingStarted" och tryck **ENTER**.

Utbildningsmaterialet installeras i följande mapp: C:\Program Files\Freedom Scientific\Training\JAWS\sve. JAWS grundutbildning ger dig den bästa möjliga starten på vägen till att hantera Windows med JAWS. Materialet tar dig fram från att starta JAWS till att arbeta i Windowsmiljön. Modulerna innehåller konkreta exempel på vad du kommer att höra när du genomför olika Windows och JAWS operationer. Alla användare uppmanas att utnyttja denna träning. När du har JAWS igång, bör du lyssna på alla modulerna samtidigt som du utför operationerna i dem.

Dessutom finns fler utbildningsmoduler finns tillgängliga i både mp3- och textformat på www.FreedomScientific.com på sidan Training Headquarters under länken JAWS Training.

Snabbmanual på kort

Kort med snabbmanual i svartskrift finns i början av den här guiden. Det är lösblad som du kan ta ut och ha i närheten av datorn. Mappen för manualer (som finns i mappen du installerade JAWS i) innehåller snabbmanualen i elektroniskt format.

JAWS Hjälpsystem

Att använda JAWS Hjälpsystem är snabbt och enkelt. För att starta JAWS hjälp, tryck **INSERT+J** för att komma till JAWS fönster, tryck **ALT+H** för att öppna Hjälpmeny och välj JAWS Hjälp.

När du först öppnar JAWS Hjälp, kommer du till innehållsförteckningen i vänster sida av det delade fönstret. Innehållsförteckningen består av ett antal böcker och sidor. Böcker är kategorier som innehåller sidor. Sidor är avsnitt med information. Använd **PIL UPP** och **NER** för att flytta genom innehållsförteckningen. Använd **PIL HÖGER** för att öppna en bok och **PIL VÄNSTER** för att stänga en bok. Tryck **ENTER** på ett valt ämne för att få tillgång till texten för det ämnet, och tryck sedan **F6** för att flytta till ämnesfönstret. Tryck **F6** igen för att återgå till Innehållsförteckningen, eller tryck **ALT+C** för att komma till Innehållsförteckningen från var du än är i hjälpsystemet.

Använd **CTRL+TABB** för att komma till de andra flikarna i hjälpsystemet: Index, Sök och Ordlista.

Du kan trycka **F1** i nästan alla Windows-program för att öppna hjälpen för det programmet. Detta gäller även i JAWS fönster och i JAWS hjälpprogram som Inställningsprogrammet och Tangentbordsprogrammet.

Tangenter som ger hjälp var du än är

JAWS miljökänsliga hjälp ger dig information om hur du använder olika dialogrutors val, knappar och andra kontroller. För att aktivera denna funktion, flytta till den kontroll du vill ha hjälp med och tryck **INSERT+F1**. Detta är ett snabbt sätt att få specifik hjälp för det program du använder.

Hjälp med snabbtangenter ger dig en snabb tillgång till tillgängliga JAWS tangenter som kan vara användbara. Den utgår från det program du använder så den ger dig rätt hjälp utifrån vad du gör för stunden. För att aktivera hjälp med snabbtangenter, tryck **INSERT+H**.

Många vanliga program har en ytterligare hjälpfunktion. Tryck **INSERT+F1** två gånger i snabb följd så öppnas en JAWS-hjälp för det program du just nu använder. Denna innehåller normalt en introduktion till programmet, JAWS kommandon, starttips och användbara tips.

När du lär dig kommandon, är JAWS tangentbordshjälp användbart. Det ger dig information om tangentkombinationer oavsett vilket program du arbetar i. För att aktivera JAWS tangentbordshjälp, tryck **INSERT+1**. JAWS säger då "Aktiverar tangentbordshjälp". Tryck sedan vilken tangentkombination du vill, för att få beskrivningen av det kommandot. För att få ännu utförligare beskrivning av kommandot håller du ner den första tangenten i kombinationen och trycker den sista två gånger i snabb följd. Om kommandot endast innehåller en tangent, tryck denna två gånger i snabb följd. Till exempel för att få hjälp om kommandot Löpande läsning, tryck **INSERT+PIL NER** två gånger i snabb följd. När tangentbordshjälp är aktiverad, har tangenttryckningarna ingen direkt funktion. Tryck **INSERT+1** en gång till för att slå av tangentbordshjälp.

Den sista tangentkombinationen som ger hjälp är **INSERT+W** som ger hjälp med en del ofta använda Windowskommandon.

Webbsida

Freedom Scientific har en Internetsida som är en ytterligare källa till support och information. Du kan ladda ner program, teknisk information, JAWS uppdateringar och mer. Freedom Scientifics hemsida hittar du på [□http://www.FreedomScientific.com](http://www.FreedomScientific.com) samt <http://www.freedomscientific.se>

Nybörjare börjar här

Om du inte känner JAWS sedan tidigare finns det flera vägar att få användbar information så du kan bekanta dig med JAWS och dess många funktioner. Använd följande för att komma till önskad information.

- JAWS Hjälppil. För en snabb överblick av JAWS, starta med avsnittet Om JAWS för Windows i Introduktionsboken i JAWS Hjälppil. Efter att ha öppnat Hjälppil, använd **PIL NER** och **ENTER** för att navigera till och välja detta avsnitt. Tryck sedan **F6** för att flytta till textfönstret och börja läsa. Läs de återstående avsnitten i denna bok för att börja använda JAWS på bara ett fåtal minuter. För mer information om att öppna och använda Hjälppil, gå till *JAWS Hjälpsystem* på sida 14 i detta dokument.
- Grundläggande träningsmaterial. För en djupare introduktion till JAWS, installera och lyssna på DAISYfilen Grundläggande träning, vilken finns på din JAWS program-DVD. För instruktioner som beskriver hur du installerar och lokaliserar dessa filer, se *FSReader och annat träningsmaterial* på sida 7 och *JAWS Utbildningsmaterial* på sidan 13.
- Läsa och navigera med JAWS. Läs påminnelsen i detta kapitel för en sammanfattning av användbara läs- och navigeringskommandon.

Läsa skärmbilder och dokument

Du kan komma åt många läsfunktioner i JAWS genom att använda det numeriska tangentbordet (**NUM**) som finns längst till höger på de flesta tangentbord. JAWS använder **INSERT** tangenten nederst till vänster på det **numeriska tangentbordet** i kombination med de andra tangenterna i denna del för att styra vad JAWS kommer att läsa.

För att starta JAWS läsning av fönstret, tryck kombinationen **INSERT+PIL NER**. Detta är kommandot för löpande läsning. Under tiden löpande läsning pågår, kan du tryck **VÄNSTER** eller **HÖGER PIL** för att hoppa bakåt eller framåt genom texten. Du kan även trycka **PAGE UP** eller **PAGE DOWN** för att öka eller minska talhastigheten. För att stoppa uppläsningen, tryck på **CTRL**.

Tips: JAWS kan automatiskt byta till en mera naturtrogen röst vid läsning med kommandot för löpande läsning. För att välja vilken talsyntes du vill använda, öppna **Inställningsmenyn** och välj **Röster** och sedan **Röstinställning**.

I dialogrutan Röster, tryck **TABB** för att flytta till gruppen Löpande läsning. Välj sedan en talsyntes från kombinationsrutan med Talsynteser, och sedan en röst från kombinationsrutan Röst. När du är klar, välj knappen OK för att spara och stänga dialogrutan.

Här kommer fler kommandon som använder det numeriska tangentbordet:

- **NUM 5** – Läs tecken
- **INSERT+NUM 5** – Läs ord
- **INSERT+NUM 5** dubbeltryck - Bokstavera ord
- **INSERT+PIL VÄNSTER (NUM 4)** – Läs föregående ord
- **INSERT+PIL HÖGER (NUM 6)** – Läs nästa ord
- **INSERT+PIL UPP (NUM 8)** – Läs rad
- **INSERT+HOME (NUM 7)** – Läs till markör
- **INSERT+PAGE UP (NUM 9)** – Läs från markör
- **INSERT+PAGE DOWN (NUM 3)** – Läs nedersta raden i fönstret
- **INSERT+END (NUM 1)** – Läs översta raden i fönstret

Fler läskommandon

Det finns fler kommandon än de vi nyss listade. Du kan använda **PIL VÄNSTER** och **HÖGER** för att flytta till och läsa föregående eller nästa tecken. **PIL UPP** och **NER** flyttar till och läser föregående och nästa rad. Håll inne **ALT** och tryck **PIL UPP** eller **NER** för att flytta genom ett dokument mening för mening. På samma sätt, håll **CTRL** inne och använd **PIL UPP** och **NER** för att flytta genom dokumentet stycke för stycke.

Arbeta med dialogrutor

Dialogrutor visar information och låter dig påverka Windows program. För att flytta genom olika alternativ i en dialogruta, tryck **TABB** eller **SKIFT+TABB**. Om dialogrutan är indelad i flikar, kan du använda **CTRL+TABB** för att flytta mellan flikarna. Tryck **INSERT+TABB** för att höra beskrivningen för det aktuella alternativet.

Komma igång med Internet

Vi rekommenderar att du använder Microsoft Internet Explorer 7 eller senare med JAWS. JAWS använder tekniska funktioner som endast är tillgängliga i denna webbläsare.

Internet Explorer låter dig visa sidor på Internet och kommunicera med andra människor på många olika sätt. JAWS använder den Virtuella markören på Internetsidor, vilket låter dig läsa som om du var i ett dokument i en ordbehandlare. Den virtuella markören är också tillgänglig i andra program, som HTML-baserade hjälpsystem, PDF-filer och e-post i HTML-format. Många av finesserna vi diskuterar i detta avsnitt är även tillgängliga på andra ställen där den Virtuella markören används. För specifik information om vilka funktioner som är tillgängliga, läs JAWS hjälpavsnitt för det program du använder.

Läsa och flytta genom webbsidor

När du öppnar Internet Explorer kommer du till din startsida. Om du inte har angett en startsida, kan du välja att öppna en webbsida i menyerna Favoriter och Bokmärke, eller tryck **CTRL+O** för att välja Öppna och skriv in adressen till sidan du vill till. När du valt en sida, laddas sidan hem och JAWS berättar hur många frames, länkar, rubriker och formulärfält det finns och börjar sedan läsa texten på sidan. För att flytta genom sidan, använd JAWS vanliga läskommandon.

OBS: Om du börjar läsa innan sidan är helt nerladdad, kommer en del av sidan inte att finnas tillgänglig.

JAWS säger "länk" när de kommer en länk till ett annat dokument eller annan plats på sidan. För att följa en länk, tryck **ENTER** när du är på länken. För att gå tillbaka till föregående sida, tryck **ALT+PIL VÄNSTER** eller **BACKSTEG**. För att flytta framåt en sida efter du har flyttat bakåt, tryck **ALT+PIL HÖGER**.

JAWS berättar när ett HTML-element (som en text eller en bild) har ett "Vid mus över" attribut. Detta attribut gör att något händer när muspekaren flyttas över elementet. När du flyttar till ett element med detta attribut, tryck **CTRL+INSERT+ENTER** för att simulera effekten av att flytta muspekaren över det. JAWS kommer att berätta om någon del av skärmen förändras.

Snabb och enkel navigering

JAWS har kommandon som är enkla att både använda och komma ihåg för att flytta genom webbsidor. Du kan trycka på ett enda tecken på ditt tangentbord för att flytta till ett objekt. Till exempel kan du trycka **T** för tabell, **F** för formulärfält, **V** för besökt (visited) länk, **H** för rubrik (heading) och så vidare. Om du kombinerar med **SKIFT** flyttar du till föregående element av den typen. För en komplett lista med dessa kommandon, gå till *Internet Explorer Kommandon* på sida 22.

Visa listor med information

JAWS kan skapa listor med frames, länkar, rubriker eller formulärfält på en webbsida så att du snabbt kan hitta det du söker. Tryck **INSERT+F9** för att visa en lista med frames på aktuell sida. Tryck **INSERT+F7** för att visa en lista med länkar på den aktuella sidan. Tryck **INSERT+F6** för att visa en lista med rubriker på aktuell sida. Tryck **INSERT+F5** för att visa en lista med formulärfält på den aktuella sidan. Använd piltangenterna för att välja ett objekt i listan och tryck **ENTER** för att flytta till det.

Du kan även hålla inne **CTRL+INSERT** och trycka någon av navigeringstangenterna för att visa en lista med dessa element på aktuell sida. Du kan sedan använda piltangenterna för att välja ett objekt i listan och trycka **ENTER** för att flytta till det. Till exempel, för att få en lista med kryssrutor på aktuell sida, tryck **CTRL+INSERT+X**.

Tips: Tryck **INSERT+F3** så kan du välja att visa valfri lista med information som är tillgängliga för webbsidor.

Fylla i formulär

JAWS låter dig enkelt arbeta med formulär på Internet. När du flyttar in i en formulärkontroll, kan du direkt skriva i skrivfält eller välja objekt i kombinationsrutor och kryssrutor. Detta kallas Auto formulärläge och är på som standard. Om du vill ha mer kontroll över ett formulär, kan du slå av Auto formulärläge genom att trycka **INSERT+V** och sedan slå av valet Auto formulärläge.

För att manuellt hantera ett formulär, tryck **F** för att flytta till nästa formulärkontroll på sidan. Tryck **ENTER** för att aktivera formulärläget. Tryck **TABB**-tangenten för att flytta mellan formulärfälten när du är i formulärläge. Skriv i skrivfält, kryssa i kryssrutor och välj objekt i listor och kombinationsrutor. Tryck **NUM PAD PLUS** för att lämna formulärläget.

Om du vill, kan du ställa Auto formulärläge på eller av beroende på vilken webbsida du är på. Använd Personliga inställningar (**INSERT+SKIFT+V**) och ändra denna inställning på eller av för en specifik sida.

Platsmärken

Ett platsmärke är ett bokmärke som du enkelt kan lägga till på webbplatser, HTML-dokument eller formulär för att markera en plats. Detta är användbart när du vill återvända till områden du använder ofta på en webbsida, viktiga delar eller stycken på ett HTML-dokument eller speciella delar såsom ett speciellt fält på ett komplicerat formulär. Platsmärken kan definieras som tillfälliga eller permanenta och kan kopplas till text eller element på den aktuella webbsidan eller dess domän.

Följande är en lista med användbara platsmärkes-kommandon. För mer information, läs mer under ämnet Platsmärke i JAWS hjälppil.

- Tryck **CTRL+WINDOWS+K** för att sätta ett tillfälligt Platsmärke.
- Tryck **CTRL+SKIFT+K** för att öppna dialogrutan Platsmärkeslistan för att lägga till nya platsmärken, döpa om eller ändra befintliga platsmärken, hoppa till platsmärken eller radera platsmärken.
- Tryck **K** för att flytta till nästa Platsmärke.
- Tryck **SKIFT+K** för att flytta till föregående Platsmärke.
- Tryck på siffreraderna på knapparna **7** till **0** för att höra innehållet i platsmärke 1 till 4.
- Tryck **SKIFT+** siffradsknapparna **7** till **0** för att hoppa till platsmärke 1 till 4.

Kommandon

Följande är en utförlig lista med användbara tangentkommandon. Den första sektionen innehåller JAWS kommandon för Internet Explorer 7 eller senare. Den andra och tredje sektionen listar JAWS kommandon för tangentbordslayouterna desktop och laptop. Det sista avsnittet innehåller några av de mest använda Windowskommandona.

Internet Explorer Kommandon

OBS: JAWS Hjälpsystem innehåller detaljerad information om att använda Internet Explorer. När du är i webbläsaren, håll **INSERT** inne och tryck **F1** två gånger i snabb följd. När JAWS hjälp är öppen, tryck **F6** för att flytta till fönstret med hjälpavsnitt.

Allmänna

Bakåt en sida	ALT+PIL VÄNSTER eller BACKSTEG
Framåt en sida	ALT+PIL HÖGER
Gå till startsidan	ALT+HOME
Läs adressfältet	INSERT+A
Nästa länk	TABB
Föregående länk	SKIFT+TABB
Öppna/Följ länk	ENTER
Lista med frames	INSERT+F9
Lista med länkar	INSERT+F7
Lista med rubriker	INSERT+F6
Rubrik på nivå	1 till 6
Individuella Webbinställningar	SKIFT+INSERT+V

Virtuella HTML-funktioner	INSERT+F3
Aktivera "Mus över"	CTRL+INSERT+ENTER
Flytta till nästa klickbara element	STRECK
Flytta till föregående klickbara element	SKIFT+STRECK
Välj ett klickbart element	INSERT+CTRL+STRECK
Välj ett VidMusÖver-element	INSERT+WINDOWS +Ö
JAWS Sök nästa och föregående	F3 och SKIFT+F3 (Endast Internet Explorer)
Lägg till Anpassad etikett	INSERT+CTRL+TABB
Flytta till nästa Landmärke	Ö
Flytta till föregående Landmärke	SKIFT+Ö
Välj ett Landmärke	INSERT+CTRL+Ö
ARIA Dra-och-släpp	WINDOWS+CTRL+' (apostrof till vänster om backsteg)
ARIA-område textfilter	WINDOWS+CTRL+- (streck till vänster om höger skift)

Flikhantering snabbkommandon

Öppna en ny flik	CTRL+T
Öppna en ny flik från adressfältet	ALT+ENTER (i adressfältet)
Öppna en ny flik från sökfältet	ALT+ENTER (i adressfältet)
Visa en lista med öppna flikar	CTRL+SKIFT+Q
Skifta till snabbflikar (miniatyrer vy)	CTRL+Q

Hoppa till nästa flik	CTRL+TABB
Hoppa till föregående flik	CTRL+SKIFT+TABB
Hoppa till ett speciellt fliknummer	CTRL+n , där n är en siffra från 1 till 8
Hoppa till sista flik	CTRL+9
Stäng aktuell flik	CTRL+W eller CTRL+F4
Stäng alla flikar	ALT+F4
Stäng alla andra flikar	CTRL+ALT+F4
Öppna länkar i en ny flik i bakgrunden	CTRL+ENTER
Öppna länkar i en ny flik i förgrunden	CTRL+SKIFT+ENTER
Öppnar och sätter fokus på trädvyn för Feeds	CTRL+J
Prenumerera på Feeds eller WebSlices	ALT+J (Internet Explorer 8 eller senare för WebSlices)

NAVIGERINGSTANGENTER

Tips: Om du håller **SKIFT** inne innan du trycker någon av följande Navigeringstangenter, kan du hoppa till föregående förekomst av det elementet. Till exempel, tryck **A** för att flytta till nästa ankare, tryck **SKIFT+A** för att hoppa till föregående ankare. Om du håller **CTRL+INSERT** inne när du trycker på tangenter med en asterisk (*), visar JAWS en lista med dessa element på sidan.

Nästa Ankare	A*
Nästa Knapp (Button)	B*
Nästa Kombinationsruta (Combo Box)	C*

Nästa annorlunda element (Different)	D
Nästa Skrivfält (Edit box)	E*
Nästa Formulärkontroll	F
Nästa Grafik	G*
Nästa Rubrik (Heading)	H
Nästa objekt i en lista (Item)	I
Hoppa till rad (Jump)	J*
Nästa Platsmärke	K*
Nästa Lista	L*
Nästa Frame	M
Hoppa över länkar	N
Nästa Objekt-etikett	O
Nästa Stycke (Paragraph)	P*
Nästa Citat (Quote)	Q*
Nästa Radioknapp	R*
Nästa Element av Samma sort	S
Nästa Tabell	T*
Nästa Obesökta Länk (Unvisited)	U
Nästa besökta länk (Visited)	V
Nästa Kryssruta	X*
Nästa Avsnitt	Z*
Nästa Element	SKIFT+PUNKT

Föregående Element

SKIFT+KOMMA

Formulär

Aktivera Formulärläge

ENTER

Lämna Formulärläge

NUM PLUS

Lista Formulärfält

INSERT+F5

Första Formulärfält

INSERT+CTRL+HOME

Nästa Formulärfält

F

Föregående Formulärfält

SKIFT+F

Sista Formulärfält

INSERT+CTRL+END

Nästa Knapp (Button)

B

Föregående Knapp

SKIFT+B

Lista Knappar

CTRL+INSERT+B

Nästa Kombinationsruta
(Combo Box)

C

Föregående Kombinationsruta

SKIFT+C

Lista Kombinationsrutor

CTRL+INSERT+C

Nästa Skrivfält (Edit box)

E

Föregående Skrivfält

SKIFT+E

Lista Skrivfält

CTRL+INSERT+E

Nästa Radioknapp

R

Föregående Radioknapp

SKIFT+R

Lista Radioknappar

CTRL+INSERT+R

Nästa Kryssruta

X

Föregående Kryssruta	SKIFT+X
Lista Kryssrutor	CTRL+INSERT+X
Tabeller	
Nästa Tabell	T
Föregående Tabell	SKIFT+T
Välj Tabell	F8
Nästa rad	WINDOWS+ALT+PIL NER
Föregående rad	WINDOWS+ALT+PIL UPP
Läs rad	WINDOWS+KOMMA eller WINDOWS+NUM 5
Nästa Kolumn	WINDOWS+ALT+PIL HÖGER
Föregående Kolumn	WINDOWS+ALT+PIL VÄNSTER
Läs kolumn	WINDOWS+PUNKT
Nästa cell i raden	ALT+CTRL+PIL HÖGER
Föregående cell i raden	ALT+CTRL+PIL VÄNSTER
Cell under i kolumnen	ALT+CTRL+PIL NER
Cell över i kolumnen	ALT+CTRL+PIL UPP
Flytta till tabellcell	CTRL+WINDOWS+J
Återgå till föregående cell	CTRL+WINDOWS+SKIFT+J
Platsmärken	
Infoga tillfälligt platsmärke	CTRL+WINDOWS+K

Lägg till, ta bort, ändra eller byt namn på permanenta platsmärken

CTRL+SKIFT+K

Flytta till nästa eller föregående Platsmärke

K eller **SKIFT+K**

Läs text vid platsmärke 1 till 4

7 till **0** på siffrerad

Flytta till Platsmärke 1 till 4

SKIFT+ 7 till **0** på siffrerad

Frames

Nästa Frame

M

Föregående Frame

SKIFT+M

Lista med frames

INSERT+F9

Element

Nästa Element av Samma sort

S

Föregående Element av Samma sort

SKIFT+S

Nästa annorlunda element (Different)

D

Föregående annorlunda Element

SKIFT+D

Nästa Element

SKIFT+PUNKT

Föregående Element

SKIFT+KOMMA

Markera hela Elementet

F8

Visa hela Elementet

SKIFT+INSERT+F1

Visa detaljerad information om Elementet

CTRL+SKIFT+INSERT+F1

Aktivera "Mus över"

INSERT+CTRL+ENTER

Desktop Kommandon

För att läsa text

Läs Tecken

NUM 5

Läs Tecken Fonetiskt

NUM 5 två gånger i snabb följd

Säg Föregående Tecken

PIL VÄNSTER

Läs Nästa Tecken

PIL HÖGER

Läs Ord

INSERT+NUM 5

Bokstavera Ord

INSERT+NUM 5 två gånger i snabb följd

Läs Föregående Ord

INSERT+PIL VÄNSTER

Läs Nästa Ord

INSERT+PIL HÖGER

Läs Rad

INSERT+PIL UPP (NUM 8)

Bokstavera Rad

INSERT+PIL UPP två gånger i snabb följd

Läs Föregående Rad

PIL UPP

Läs Nästa Rad

PIL NER

Läs Mening

ALT+NUM 5

Läs Föregående Mening

ALT+PIL UPP (NUM 8)

Läs Nästa Mening

ALT+PIL NER (NUM 2)

Läs Stycke

CTRL+NUM 5

Läs Föregående Stycke

CTRL+PIL UPP

Läs Nästa Stycke

CTRL+PIL NER

Läs till Markör

INSERT+HOME

Läs från Markör

INSERT+PAGE UP

Läs löpande	INSERT+PIL NER (NUM 2)
Backa under Löpande Läsning	PIL VÄNSTER
Framåt under Löpande Läsning	PIL HÖGER
Säg Färg	INSERT+5 på siffraden
Öka talhastighet under löpande läsning	PAGE UP
Minska talhastighet under löpande läsning	PAGE DOWN
Öka talhastigheten när löpande läsning inte är igång	ALT+CTRL+PAGE UP (NUM 9)
Minska talhastigheten när löpande läsning inte är igång	ALT+CTRL+PAGE DOWN (NUM 3)
Uppdatera skärmen	INSERT+ESC
Starta Skumläsning	CTRL+INSERT+PIL NER (NUM 2)
Ändra Inställning för Skumläsning	CTRL+SKIFT+INSERT+PIL NER (NUM 2)
Visa Skumläsning Sammanfattning	INSERT+WINDOWS+PIL NER (NUM 2)
Slå tal på och av	INSERT+MELLANSLAG följt av S

Informativa

Avbryt Läsning	CTRL
Säg Typsnitt (Font)	INSERT+F
Läs Fönstertitel	INSERT+T
Läs Fönstrets Namn och Text	INSERT+TABB

JAWS Sök (Find)	CTRL+INSERT+F
JAWS Sök Nästa	INSERT+F3
JAWS Sök Föregående	INSERT+SKIFT+F3
Läs översta raden i fönstret	INSERT+END
Läs Nedersta Raden i Fönstret	INSERT+PAGE DOWN
Läs Markerad Text	INSERT+SKIFT+PIL NER (NUM 2)
Programmets Version	CTRL+INSERT+V

För markörer och mus

PC Markör	NUM PLUS
JAWS Markör	NUM MINUS
Dra PC Markör till JAWS Markör	INSERT+NUM PLUS
Dra JAWS Markör till PC Markör	INSERT+NUM MINUS
Vänster Musclick	NUM /
Höger Musknapp	NUM *
Dra och Släpp	CTRL+INSERT+NUM /
Begränsa JAWS Markör (Restrict)	INSERT+R

I Dialogrutor

Läs Förvald knapp i Dialogrutan	INSERT+E
Läs Fönstret från Början till Slut	INSERT+B
Läs Ord i Sammanhang (Context)	INSERT+C

Läs Aktuell Kontrolls Snabbtangent	SKIFT+NUM 5
Öppna Kombinationsruta	ALT+PIL NER (NUM 2)
Stäng Kombinationsruta	ALT+PIL UPP (NUM 8)
Notera Förloppsindikators Status	INSERT+TABB

För Hjäl

Aktuell Hjäl	INSERT+F1
Tangentbordshjäl	INSERT+1
JAWS Hjäl för Programmet	Dubbeltryckning INSERT+F1
Hjäl med Snabbtangenter	INSERT+H
Hjäl med Windowstangenter	INSERT+W

Diverse

JAWS Fönster	INSERT+J
Uppdatera skärm	INSERT+ESC
Ändra JAWS inställningar	INSERT+V
Kör JAWS Hjälpprogram	INSERT+F2
Avsluta JAWS	INSERT+F4
Fönsterlista	INSERT+F10
Välj en Ikon i Systemfältet	INSERT+F11
Säg Systemtiden	INSERT+F12
Namnge Grafik	INSERT+G
Automatisk Grafik Namngivning	CTRL+INSERT+G

Släpp Igenom Nästa **INSERT+3** på siffrerad

Virtuellt Fönster (Window) **ALT+INSERT+W**

Välj Schema **ALT+INSERT+S**

Välj Talsyntes **CTRL+INSERT+S**

Läs Kolumn 1 till 10 i en Listvy **CTRL+INSERT+n**, där n är ett värde från 1, 2, 3 till 0

Kopiera Markerad Text till FS Klippbok (Copy) **WINDOWS+C**

För Frames

Sätt övre vänster hörn **CTRL+SKIFT+Å**

Sätt nedre höger hörn **CTRL+SKIFT+” (höger om Å)**

Skapa Frame efter fönstret
Dubbeltryckning
CTRL+SKIFT+Å

För JAWS Tandem

Avsluta JAWS Tandemsession **INSERT+ALT+T**

Skifta mellan måldator och kontrollator (endast från kontrollatorn) **INSERT+ALT+TAB**

Skifta Bild På eller Av på kontrollatorn (endast på kontrollatorn) **INSERT+CTRL+SKIFT+V**

För Sökaren

Starta Sökaren **INSERT+MELLANSLAG** följt av **R**

Starta Sökaren med dess primära uppslagskälla

INSERT+WINDOWS+R

Laptop Kommandon

För att läsa text

Läs Tecken

CAPS LOCK+KOMMA

Läs Tecken Fonetiskt

Dubbeltryckning **CAPS LOCK+KOMMA**

Säg Föregående Tecken

CAPS LOCK+M

Läs Nästa Tecken

CAPS LOCK+PUNKT

Läs Ord

CAPS LOCK+K

Bokstavera Ord

Dubbeltryckning **CAPS LOCK+K**

Läs Föregående Ord

CAPS LOCK+J

Läs Nästa Ord

CAPS LOCK+L

Läs Rad

CAPS LOCK+I

Bokstavera Rad

Dubbeltryckning **CAPS LOCK+I**

Läs Föregående Rad

CAPS LOCK+U

Läs Nästa Rad

CAPS LOCK+O

Läs Mening

CAPS LOCK+H

Läs Föregående Mening

CAPS LOCK+Y

Läs Nästa Mening

CAPS LOCK+N

Läs Stycke

CAPS LOCK+CTRL+I

Läs Föregående Stycke

CAPS LOCK+CTRL+U

Läs Nästa Stycke

CAPS LOCK+CTRL+O

Läs till Markör	CAPS LOCK+SKIFT+J
Läs från Markör	CAPS LOCK+SKIFT+L
Läs löpande	CAPS LOCK+A
Backa under Löpande Läsning	PIL VÄNSTER
Framåt under Löpande Läsning	PIL HÖGER
Säg Färg	CAPS LOCK+5
Öka talhastighet under löpande läsning	PAGE UP
Minska talhastighet under löpande läsning	PAGE DOWN
Öka talhastigheten när löpande läsning inte är igång	ALT+CTRL+PAGE UP (NUM 9)
Minska talhastigheten när löpande läsning inte är igång	ALT+CTRL+PAGE DOWN (NUM 3)
Uppdatera skärmen	CAPS LOCK+ESC
Starta Skumläsning	CAPS LOCK+CTRL+PIL NER
Ändra Inställning för Skumläsning	CAPS LOCK+CTRL+SKIFT+□ PIL NER
Visa Skumläsning Sammanfattning	CAPS LOCK+WINDOWS+PIL NER
Slå tal på och av	INSERT+MELLANSLAG följt av S
Informativa	
Avbryt Läsning	CTRL
Säg Typsnitt (Font)	CAPS LOCK+F
Läs Fönstertitel	CAPS LOCK+T

Läs Fönstrets Namn och Text	CAPS LOCK+TABB
JAWS Sök (Find)	CAPS LOCK+ CTRL+F
JAWS Sök Nästa	CAPS LOCK+F3
JAWS Sök Föregående	CAPS LOCK+SKIFT+F3
Läs översta raden i fönstret	CAPS LOCK+SKIFT+Y
Läs Nedersta Raden i Fönstret	CAPS LOCK+SKIFT+N
Läs Markerad Text	CAPS LOCK+SKIFT+A
Programmets Version	CAPS LOCK+CTRL+V

För markörer och mus

PC Markör	CAPS LOCK+Ö
JAWS Markör	CAPS LOCK+P
Dra PC Markör till JAWS Markör	CAPS LOCK+Ä
Dra JAWS Markör till PC Markör	CAPS LOCK+Å
Vänster Musclick	CAPS LOCK+8
Höger Musknapp	CAPS LOCK+9
Vänster Musknapp Lås	CTRL+WINDOWS+8
Höger Musknapp Lås	CTRL+WINDOWS+9
Dra och Släpp	CAPS LOCK+CTRL+8
Begränsa JAWS Markör (Restrict)	CAPS LOCK+R

I Dialogrutor

Läs Förvald knapp i Dialogrutan	CAPS LOCK+E
Läs Fönster i Tabbordning	CAPS LOCK+B

Läs Ord i Sammanhang (Context)	CAPS LOCK+C
Läs Aktuell Kontrolls Snabbtangent	CAPS LOCK+SKIFT+KOMMA
Öppna Kombinationsruta	ALT+PIL NER (NUM 2)
Stäng Kombinationsruta	ALT+PIL UPP (NUM 8)
Notera Förloppsindikator Status	CAPS LOCK+TABB

För Hjäl

Aktuell Hjäl	CAPS LOCK+F1
Tangentbordshjäl	CAPS LOCK+1
JAWS Hjäl för Programmet	Dubbeltryckning CAPS LOCK+F1
Hjäl med Snabbtangenter	INSERT+H
Hjäl med Windowstangenter	CAPS LOCK+W

Diverse

JAWS Fönster	INSERT+J
Uppdatera skärm	CAPS LOCK+ESC
Ändra JAWS inställningar	CAPS LOCK+V
Kör JAWS Hjälprogram	CAPS LOCK+F2
Avsluta JAWS	CAPS LOCK+F4
Fönsterlista	CAPS LOCK+F10
Välj en Ikon i Systemfältet	CAPS LOCK+F11
Säg Systemtiden	CAPS LOCK+F12

Namnge Grafik

CAPS LOCK+G

Automatisk Grafik Namngivning

CAPS LOCK+CTRL+G

Släpp Igenom Nästa

CAPS LOCK+3

Läs Kolumn 1 till 10 i en Listvy

CTRL+INSERT+n, där n är ett värde från 1, 2, 3 till 0

Kopiera Markerad Text till FS Klippbok (Copy)

WINDOWS+C

För Frames

Sätt övre vänster hörn

CTRL+SKIFT+Å

Sätt nedre höger hörn

CTRL+SKIFT+” (höger om Å)

Skapa Frame efter fönstret

CTRL+SKIFT+Å
dubbeltryckning

För JAWS Tandem

Avsluta JAWS Tandemsession

INSERT+ALT+T

Skifta mellan måldator och kontrollator (endast från kontrollatorn)

INSERT+ALT+TAB

Skifta Bild På eller Av på kontrollatorn (endast på kontrollatorn)

INSERT+CTRL+SKIFT+V

För Sökaren

Starta Sökaren

CAPS LOCK+MELLANSLAG
följt av R

Starta Sökaren med dess primära uppslagskälla

CAPS LOCK+WINDOWS+R

Windows Kommandon

Allmänna

Hjälp	F1
Öppna Startmenyn	WINDOWS eller CTRL+ESC
Starta Utforskaren	WINDOWS+E
Öppna Dialogen Kör	WINDOWS+R
Sök Fil eller Mapp från Skrivbordet	F3
Minimera Alla Program	WINDOWS+M
Skifta mellan öppna program	ALT+TABB
Stäng aktuellt program	ALT+F4

För Windows och Meny

Öppna menyn för programkontroll	ALT+MELLANSLAG
Flytta till aktuellt programs menyrad	ALT
Välj ett menyalternativ	ENTER
Flytta mellan menyer	ALT, PILTANGENTER
Avbryt eller stäng en meny	ESC
Avbryt eller stäng en meny	ALT
Öppna menyn för fönsterkontroll	ALT+STRECK (-)
Stäng ett underfönster	CTRL+F4
Öppna Snabbmenyn	SNABBMENY eller SKIFT+F10

I Dialogrutor

Flytta mellan dialogens kontroller	TABB
Flytta bakåt mellan dialogens kontroller	SKIFT+TABB
Flytta till annan flik	CTRL+TABB
Flytta andra hållet mellan flikar	CTRL+SKIFT+TABB
Markera eller avmarkera i lista	MELLANSLAG eller CTRL+MELLANSLAG
Kryssa i och ur kryssruta	MELLANSLAG

För att läsa text

Flytta ett tecken vänster	PIL VÄNSTER
Flytta ett tecken höger	PIL HÖGER
Flytta ett ord vänster	CTRL+PIL VÄNSTER
Flytta ett ord höger	CTRL+PIL HÖGER
Flytta till början av raden	HOME
Flytta till slutet av raden	END
Flytta ett stycke upp	CTRL+PIL UPP
Flytta ett stycke ner	CTRL+PIL NER
Rulla upp en skärm	PAGE UP
Rulla ner en skärm	PAGE DOWN
Flytta till början	CTRL+HOME
Flytta till slutet	CTRL+END

För redigering av text

Kopiera	CTRL+C
Klipp ut	CTRL+X
Klistra in	CTRL+V
Läs innehållet i klippbordet (Desktop eller Laptop Layout)	WINDOWS+INSERT+X eller WINDOWS+CAPS LOCK+X
Ångra	CTRL+Z
Radera aktuellt tecken	DELETE
Ta bort föregående tecken	BACKSTEG
Markera ett tecken vänster	SKIFT+PIL VÄNSTER
Markera ett tecken höger	SKIFT+PIL HÖGER
Markera ett ord vänster	CTRL+SKIFT+PIL VÄNSTER
Markera ett ord höger	CTRL+SKIFT+PIL HÖGER
Markera till början av raden	SKIFT+HOME
Markera till slutet av raden	SKIFT+END
Markera till början	CTRL+SKIFT+HOME
Markera till slutet	CTRL+SKIFT+END
Markera allt	CTRL+A

För Windows Utforskaren

Ta bort filer	DELETE
---------------	---------------

Byt namn på fil eller mapp	F2
Öppna Egenskaper för vald fil eller mapp	ALT+ENTER
Uppdatera fönstret	F5
Byt mellan delfönster	TABB och SKIFT+TABB
Upp en nivå	BACKSTEG